

© Avrupa Konseyi/Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi, 2012. Bu çeviri, Avrupa Konseyi'nin insan haklarına destek Fonu'nun desteğiyle hazırlanmıştır (www.coe.int/humanrightstrustfund). Mahkeme'yi bağlamamaktadır. Daha fazla bilgi için, bu belgenin sonunda bulunan yazarın telif hakkı ile ilgili kısmı okuyabilirsiniz.

© Council of Europe/European Court of Human Rights, 2012. This translation was commissioned with the support of the Human Rights Trust Fund of the Council of Europe (www.coe.int/humanrightstrustfund). It does not bind the Court. For further information see the full copyright at the end of this document.

© Conseil de l'Europe/Cour européenne des droits de l'homme, 2012. La présente traduction a été effectuée avec le soutien du Fonds fiduciaire pour les droits de l'homme du Conseil de l'Europe (www.coe.int/humanrightstrustfund). Elle ne lie pas la Cour. Pour plus de renseignements veuillez lire l'indication de copyright/droits d'auteur à la fin du présent document.

S. ve Marper/Birleşik Krallık – 30562/04

Karar 4.12.208 [BD]

Madde 8

Madde 8–1

Özel hayata saygı

Başvuruculara karşı yürütülen ceza soruşturma ve yargılamalarının takipsizlik ve beraat kararlarıyla sonuçlanmasından sonra alınan parmak izleri ile DNA verilerinin muhafazası:
İhlal

Olaylar: Polis ve cezada deliller hakkındaki 1984 yasasının (« 1984 yasası ») 64. maddesine göre, bir suç işlediğinden şüphelenen bir kimseden alınan parmak izleriyle DNA eşantyonları, sanık hakkındaki ceza soruşturması veya yargılaması takipsizlik veya beraatla sonuçlansa bile, zaman sınırlaması olmadan muhafaza edilebilir. Bu davada, iki başvuru suç işlemekle itham edilmiş ancak mahkûm olmamışlardı. 11 yaşında bir küçük olan birinci başvuru tecavüze teşebbüs suçlamasından beraat etmiş; eşini taciz etmekten sanık ikinci başvurucuya karşı açılan soruşturma ise eşlerin barışması sonucunda takipsizlik kararıyla sonuçlanmıştır. Mahkûm olmadıklarından dolayı her bir başvuru kendilerinden alınan parmak izleriyle DNA eşantyonlarının yok edilmesini istemiş, ancak polis bu talepleri reddetmiştir. Başvurucular dava açmışsa da polisin ret kararları mahkemeler tarafından onaylanmıştır. Çoğunluk adına Lordlar Kamarası'nın kararını yazan Lord Steyn, başvurucuların özel hayatlarına bir müdahale olduğu kabul edilse bile, bu müdahalenin gerçekten hafif olduğunu ve ulaşılmaya çalışılan meşru amaçla orantılı olduğunu, çünkü söz konusu unsurların sadece belli bir amaç için muhafaza edildiğini ve kendisiyle karşılaştırmak için suç mahalliden alınacak eşantyonların yokluğu durumunda bunların hiçbir işe yaramayacağını, ancak çok geniş bir veri tabanına sahip olmanın ağır suçlara karşı mücadelede çok büyük avantajlar sağlayacağını belirtmiştir.

Hukuk: a) *Müdahale:* İlgili ve ailesi için büyük bir öneme sahip yegâne genetik bir kod dâhil, hücre eşantyonlarındaki kişisel bilgilerin çokluğu ve niteliği ve DNA profilinin kişiler arasındaki mevcut akrabalık bağlarını ortaya çıkarmayı ve ilgilinin etnik kökeni hakkında bilgi edinmeyi sağlayan bir araç olduğu dikkate alındığında, başvurucuların DNA profilleri ile hücre eşantyonlarının muhafazası tek başına bunların özel hayatlarına saygı haklarına bir müdahale oluşturur. DNA profilleri ve hücre eşantyonlarına oranla parmak izlerinin muhafazasının özel hayat üzerinde daha az bir etkisi olduğu doğru olsa bile, – ilgili kişi hakkında yegâne bilgiler içeren – bu unsurların ilgilinin rızası olmadan muhafazası tarafsız veya olağan bir tedbir değil, özel hayata saygı hakkına bir müdahaledir.

b) *Yasayla öngörölme*: Müdahalenin demokratik bir toplumda gerekliliği konusunda vardığı sonuçlara bakıldığında, her ne kadar, AİHM'nin 1984 yasasının 64. maddesi metninin yasanın "niteliği"yle ilgili şartlara uyup uymadığı sorusuna cevap vermesi gerekmiyorsa da, AİHM eşantiyon ve profillerdeki bilgilerin kullanılması ve muhafazası koşul ve yöntemleri konusunda bu maddenin yeteri kadar detaylı olmadığını ve bu tedbirlerin kapsamı ve uygulanmalarıyla ilgili açık ve detaylı kurallar belirleyen ve azami bazı şartlar koyan bir düzenlemenin varlığının çok önemli olduğunu not eder.

c) *Meşru amaç*: Verilerin muhafazasının, gelecek suçluların kimliklerinin saptanması konusunda sağlayacağı yardımlar sayesinde, suç işlenmesinin önlenmesi meşru amacını hedef aldığı kabul edilmektedir.

d) *Demokratik toplumda gereklilik*: AİHM'nin yapacağı inceleme parmak izleri, hücre eşantiyonları ve DNA profillerinin genel olarak muhafazasının AİHS açısından meşru görülüp görülemeyeceği sorusunu değil, – suç işlediklerinden şüphelenen ancak mahkûm olmamış olan – başvuruçuların durumunda bu unsurların muhafazasının meşru olup olmadığı sorusunu kapsamaktadır. Avrupa Konseyi'nin ilgili belgelerinden ve diğer sözleşmeciler devletlerin yürürlükteki hukuk ve uygulamalarından çıkan anahtar ilkelere göre, verilerin muhafazasının, özellikle polis sektörü söz konusu olduğunda, verilerin toplanmasındaki amaçla orantılı ve zaman sınırlı olması gerekmektedir. Çağdaş bilimsel tekniklerin ceza yargılaması sisteminde kullanılmasına, bu tekniklerin geniş bir şekilde kullanılmasından doğan avantajlar ile özel hayatın korunmasıyla ilgili temel çıkarlar arasında dikkatli bir denge kurulmadan, ne pahasına olursa olsun, izin verilmiş olsaydı, 8. maddenin sağladığı koruma kabul edilemez bir şekilde zayıflardı. Yeni teknolojilerin gelişiminde öncü rol oynama iddiasında olan her ülke bu alanda adil bir denge bulma özel sorumluluğunu taşımaktadır. Bu bağlamda, AİHM İngiltere ve Galler'deki muhafaza yetkisinin genel ve farklılıkları dikkate almayan bir karaktere sahip olmalarını şaşırıcı bulmaktadır. Bu ülkelerde, suçun niteliği ve ağırlığı ve şüphelinin yaşına bakılmaksızın veriler muhafaza edilebilmektedir. Ayrıca muhafaza zaman sınırlı değildir. Beraat eden bir kişi sadece çok sınırlı durumlarda kendisiyle ilgili verilerin ulusal veri tabanından silinmesini ve eşantiyonların imha edilmesini isteyebilmektedir. Muhafaza için ileri sürülen gerekçenin belli kriterler çerçevesinde bağımsız bir denetimini öngören hiçbir düzenleme de yoktur. Burada özellikle kaygı verici olan, herhangi bir suçtan suçlu bulunmamış ve dolayısıyla suçsuzluk karinesinden yararlanma hakları olan insanların mahkûm olmuş olan insanlarla aynı muameleye tabi tutulmalarından kaynaklanan bir damgalanma riskinin mevcudiyetidir. Böyle verilerin muhafazası, özel durumlarından ve gelişmelerinin ve topluma entegre olmalarının öneminden dolayı, özellikle, birinci başvuruçucu gibi, küçüklerin durumunda zararlı olabilir. Sonuç olarak, muhafaza yetkisinin, başvuruçuların olayında da uygulanan, farklılıkları dikkate almayan genel niteliği bu olayda söz konusu olan kamu çıkarlarıyla özel çıkarlar arasında adil bir denge kurmamaktadır. Savunmacı devlet bu konuda kabul edilebilecek her türlü takdir payının ötesine geçmiş durumdadır. Sonuç olarak, söz konusu muhafaza, başvuruçuların özel hayatlarına saygı haklarına orantısız bir müdahale oluşturmakta olup demokratik bir toplumda gerekli kabul edilemez.

Sonuç: İhlal (Oybirliğiyle).

Madde 41 – İhlal tespiti manevi zarar için tek başına yeterli adil tatmin oluşturmaktadır. Bakanlar Komitesi'nin denetiminde uygun genel ve/veya şahsi tedbirleri alıp uygulamak savunmacı devlete düşer.

© Avrupa Konseyi/Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi, 2012.

Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'nin resmi dilleri Fransızca ve İngilizce'dir. Bu çeviri, Avrupa Konseyi'nin insan haklarına destek Fonu'nun desteğiyle hazırlanmıştır (www.coe.int/humanrightstrustfund). Mahkeme'yi bağlamamaktadır ve Mahkeme, kalitesi konusunda herhangi bir sorumluluk kabul etmemektedir. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi içtihatlarının veritabanı olan HUDOC üzerinden (<http://hudoc.echr.coe.int>) veya HUDOC'un bildirdiği başka veritabanları üzerinden yüklenebilir. Davanın isminin tamamen yazılması, yukarıdaki telif hakkıyla ilgili ifadelerin kullanılması ve insan haklarına destek Fonu'na referans yapılması şartıyla ticari olmayan amaçlarla kullanılabilir. Bu çevirinin tamamını veya bir kısmını ticari amaçlarla kullanmak isteyen herkesin, bu durumu belirtilen adrese bildirmesi rica olunur: publishing@echr.coe.int.

© Council of Europe/European Court of Human Rights, 2012.

The official languages of the European Court of Human Rights are English and French. This translation was commissioned with the support of the Human Rights Trust Fund of the Council of Europe (www.coe.int/humanrightstrustfund). It does not bind the Court, nor does the Court take any responsibility for the quality thereof. It may be downloaded from the HUDOC case-law database of the European Court of Human Rights (<http://hudoc.echr.coe.int>) or from any other database with which the Court has shared it. It may be reproduced for non-commercial purposes on condition that the full title of the case is cited, together with the above copyright indication and reference to the Human Rights Trust Fund. If it is intended to use any part of this translation for commercial purposes, please contact publishing@echr.coe.int.

© Conseil de l'Europe/Cour européenne des droits de l'homme, 2012.

Les langues officielles de la Cour européenne des droits de l'homme sont le français et l'anglais. La présente traduction a été effectuée avec le soutien du Fonds fiduciaire pour les droits de l'homme du Conseil de l'Europe (www.coe.int/humanrightstrustfund). Elle ne lie pas la Cour, et celle-ci décline toute responsabilité quant à sa qualité. Elle peut être téléchargée à partir de HUDOC, la base de jurisprudence de la Cour européenne des droits de l'homme (<http://hudoc.echr.coe.int>), ou toute autre base de données à laquelle HUDOC l'a communiquée. Elle peut être reproduite à des fins non commerciales, sous réserve que le titre de l'affaire soit cité en entier et s'accompagne de l'indication de copyright ci-dessus ainsi que de la référence au Fonds fiduciaire pour les droits de l'homme. Toute personne souhaitant se servir de tout ou partie de la présente traduction à des fins commerciales est invitée à le signaler à l'adresse suivante: publishing@echr.coe.int.